

WIENS *boek* IS HET EIGENLIJK?

Haar romandebuut *Lichter dan ik* over het leven van een njai in de snel veranderende kolonie Nederlands-Indië werd een bestseller. Binnenkort is een toneelbewerking ervan in het theater te zien. Dido Michielsens bezocht de repetities en zag een stuk in wording. 'Lukt het je ooit als schrijver om je boek helemaal los te laten?'

Door Dido Michielsens / Foto: Amke / Portretfoto's: Piek

Lodra je je boek het nest uit duwt, is het niet langer van jezelf. Dan ligt het in de winkels te wachten tot lezers het zich toe-eigenen. Ik zag ze tijdens het schrijven niet echt voor me, maar *Lichter dan ik* blijkt tot mijn grote vreugde nog méér het verhaal van andere mensen dan ik had durven dromen. Het vergaat me dus niet als Claudia de Breij, die over haar beroemde lied 'Mag ik dan bij jou' een keer gekscherend zei: 'Mensen noemen het vaak 'hun' liedje en dan denk ik: van jullie, van jullie? Het is toch *mijn* liedje?'

Maar het is iets anders of lezers hun geschiedenis in je boek herkennen - of dat anderen met de inhoud aan de slag gaan natuurlijk. Zoals Esther Scheld-wacht. Die appte mij bijna twee jaar geleden dat ze mijn roman tot een toneelstuk wilde bewerken. Of we even konden bellen en kennismaken. Zenuwach-tig belde ik per omgaande terug. Esther stilde die zenuwen slim met de mooie anekdote dat haar in eerste instantie was gevraagd om de *Max Havelaar* geschikt te maken voor toneel.

Nou nee, eigenlijk niet, had ze na een tijdje gedacht: niet wéér een verhaal door en over mannen. Ze gaf de producent en regisseur (respectievelijk Arjen Stuurman van theaterbureau Korthals Stuurman en Olivier Diepenhorst, die ook *De tolk van Java* ten tonele hadden gevoerd) een exemplaar van *Lichter dan ik* en zei dat dit boek haar een veel beter idee leek, want vanuit het perspectief van een inheemse vrouw geschreven. Beiden waren het na lezing gelukkig met haar eens. Ook, vertelde ze, was intussen het idee ontstaan om de vrouwelijke hoofdpersoon door drie actrices van verschillende leeftijden te laten spelen. We hielden nog contact en tot snel. Secundair als ik ben, drong dat van die drie actrices pas na afloop van ons gesprek tot me door. Een goede vriendin, toevallig zelf een gerenommeerd actrice, zag het niet helemaal voor zich. Hoe kon het publiek zich dan met de hoofdpersoon identificeren? De

twijfel sloeg toe. Maar net zoals je weinig kunt doen aan een foute verloofde waarmee je kind aan komt zetten, zo kon ik de gang van zaken lastig beïnvloeden. Afwachten dus maar.

In de zomer van 2021 verschenen de eerste artikelen in de kranten over het toneelstuk *De eeuw van mijn moeder* van regisseur Eric de Vroedt, waarin Esther de hoofdrol van Winnie de Willigen zou vertolken. Een stuk van maar liefst viereneenhalf uur. En nog behoorlijk heftig ook! Hoe zou Esther in hemelsnaam energie over hebben om aan de adaptatie van mijn boek te werken, schoot onwillekeurig door mijn hoofd. De bevriende actrice vroeg zo nu en dan hoe het ermee stond. 'Niks gehoord,' zei ik dan en gaf de coronamaatregelen de schuld van de stilte. Maar de zenuwen lagen nog steeds op de loer. Wat moest ik doen? Me ertegenaan gooien en als een bemoeizuchtige tante betrokkenheid opeisen? Soedah, laat maar denken en alles loslaten? Omdat gelouterde schrijvers zeggen: het is een totaal ander medium?

De twijfel sloeg toe

Ik ging met gemengde gevoelens naar de Koninklijke Schouwburg in Den Haag voor *De eeuw van mijn moeder*. Daar raakte ik, ondanks de twee pauzes met hapjes, in de ban van het toneelstuk - en vooral van Esthers spel dat dan weer komisch, dan weer in-en intragisch was. Ik zag mijn oma in de beweging van haar rug, hoorde mijn moeder in haar stem en herkende tenslotte zelfs mezelf in Winnie. Die Esther kon ik de bewerking van mijn boek wel toevertrouwen, leek me.